Oświadczenie złożone
przez senator Halinę Biedę
na 17. posiedzeniu Senatu
w dniu 25 lipca 2024 r.

Oświadczenie skierowane do podsekretarza stanu w Ministerstwie Infrastruktury Piotra Malepszaka

Ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o publicznym transporcie zbiorowym wprowadzono szereg zmian mających na celu zapewnienie zgodności przepisów prawa krajowego z prawem Unii Europejskiej poprzez dostosowanie przepisów ustawy o publicznym transporcie zbiorowym do przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/2338 z dnia 14 grudnia 2016 r. zmieniającego rozporządzenie nr 1370/2007 w odniesieniu do otwarcia rynku krajowych usług kolejowego transportu pasażerskiego; Dz.U. UE L 354 z 23.12.2016, str. 22.

Jedną z najistotniejszych zmian wprowadzonych wymienioną nowelizacją jest znaczące ograniczenie możliwości bezpośredniego zawierania umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym. Stąd też dokonano zmiany art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym oraz dodano art. 22a, w wyniku czego w transporcie kolejowym możliwe jest bezpośrednie zawarcie umowy w jednym z trybów, o których mowa w art. 5 ust. 2, 3a i 4–6 rozporządzenia nr 1370/2007. Jednakże w odniesieniu do przewozów o charakterze wojewódzkim możliwość ta jest ograniczona tylko do sytuacji określonych w art. 5 ust. 3a, 4b i 5 rozporządzenia 1370/2007. Są to następujące sytuacje: prawdopodobny brak ofert lub niska jakość usług wynikających z zaangażowania potencjalnych wykonawców w realizację innych umów na rzecz danego zamawiającego lub innych organów lokalnych, względnie konieczność zmian zakresu umów o świadczenie usług publicznych w celu optymalizacji ich świadczenia – art. 5 ust. 3a rozporządzenia 1370/2007; szczególna, atypowa, strukturalna czy geograficzna charakterystyka rynku bądź możliwość poprawy jakości usług lub efektywności kosztowej – art. 5 ust. 4b rozporządzenia 1370/2007; sytuacje nadzwyczajne wiążące się z zakłóceniem świadczenia usług lub bezpośrednim ryzykiem powstania takich sytuacji – art. 5 ust. 5 rozporządzenia 1370/2007.

Jak zaznaczono wyżej, literalna treść art. 22a ustawy o publicznym transporcie zbiorowym stanowi tylko o przewozach o charakterze wojewódzkim, nie wspominając przy tym o innych kategoriach przewozów, np. gminnych, powiatowych czy metropolitalnych. Jednak niniejsza nowelizacja miała zapewnić zgodność przepisów ustawy ze zmienionym rozporządzeniem 1370/2007, które nie dokonuje rozróżnienia na przewozy miejskie i regionalne. Pojawia się zatem istotna wątpliwość: czy na pewno istnieje, zgodna z przepisami ustawy o publicznym transporcie zbiorowym oraz rozporządzenia 1370/2007, możliwość bezpośredniego zawarcia umowy przewozowej w kolejowych przewozach pasażerskich o charakterze metropolitalnym, art. 4 ust. 1 pkt 5a p.t.z.u., również na podstawie art. 2 ust. 2, 4, 4a i 6 rozporządzenia 1370/2007?

Pytanie jest zasadne, związek metropolitalny stoi bowiem obecnie przed ważnymi decyzjami dotyczącymi modelu funkcjonowania i finansowania kolejowych przewozów pasażerskich na terytorium związku, czyli kolejowych przewozów metropolitalnych. Jednocześnie 6-letnie funkcjonowanie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w strukturze ustrojowej samorządu terytorialnego ujawniło szereg trudności w działaniu – w szczególności co do ram prawnych – spowodowanych nieujmowaniem przez ustawodawcę związku metropolitalnego, w tym przewozów metropolitalnych, w wielu stosowanych przez metropolię aktach prawnych. Jedynie jako przykład podać można prawo przewozowe, ustawę o transporcie kolejowym, prawo zamówień publicznych czy nawet ustawę o opłacie skarbowej. Jednoznaczne rozstrzygnięcie wyżej postawionej kwestii pozwoli związkowi metropolitalnemu przyjąć właściwy model funkcjonowania kolejowych przewozów metropolitalnych, co na pewno przyczyni się do dalszego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w konurbacji śląskiej realizowanego przez Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię.

Reasumując, proszę o odpowiedź na pytanie: czy na pewno istnieje zgodna z przepisami ustawy o publicznym transporcie zbiorowym oraz rozporządzenia 1370/2007 możliwość bezpośredniego zawarcia umowy przewozowej w kolejowych przewozach pasażerskich o charakterze metropolitalnym, art. 4 ust. 1 pkt 5a p.t.z.u., również na podstawie art. 2 ust. 2, 4, 4a i 6 rozporządzenia 1370/2007?

Halina Bieda